MUHAMMED BİN MUHAMMED EN-NİŞÂBÛRÎ (Ebû Tâhir-i Ziyâdî)

Nişâbûr'da yetişen Şafiî âlimlerinden. İsmi, Muhammed bin Muhammed bin Mahmiş bin Ali bin Dâvûd ez-Ziyâdî'dir. Künyesi Ebû Tâhir'dir. "Ziyâdî" nisbeti ile meşhûr oldu. Ziyâdî

bin Abdurrahmân'a âit bir meydanda oturduğu için veya dedelerinden birisine nisbetle böyle dendi. Babası sâlih bir zât olup, çok ibâdet ederdi. 317 (m. 929) senesinde Nişâbûr'da doğdu. Şafiî mezhebinin büyük âlimlerindendir. Fıkıh ve hadîs ilimlerinde yüksek bir âlimdi. Arab dili ve edebiyatına âit geniş bir ilmi vardı. 410 (m. 1019) senesi, Şa'bân ayında vefât etti.

Ebû Tâhir-i Ziyâdî, yaşadığı asırda Nişâbûr'daki muhaddislerin ve fakîhlerin en büyüğü idi. Arab edebiyatını çok iyi bilirdi. Nişâbûr'da bütün fakîhler, fetvâ işlerini ve ilmî riyaset makamını ona bırakmışlardı. Şurût ilminde kuvvetli bir âlimdi. Bu ilme âit çok kıymetli bir kitap yazdı. Çok fakir olmasına rağmen, bu kitabını üç sene devamlı yazarak tamamladı. Kanâat sahibi olup, çok temiz bir ahlâkı vardı. Kendisinden, 325 (m. 937) senesinde hadîs-i şerîf dinleyip rivâyet edenler oldu. 328 (m. 940) senesinde fıkıh ilmini öğrendi. Hadîs ilmine dâir yazdığı "El-Emâlî fil-hadîs" kitabı meşhûrdur.

Hadîs ilminde büyük bir âlimdir. Ebû Hâmid bin Bilâl, Muhammed bin Hüseyn el-Kettân, Abdullah bin Ya'kûb el-Kirmâni, Abbâs bin Kühnâr, Muhammed bin Hasen el-Muhammedebâzî, Ebû Osman Amr bin Abdullah-i Basrî, Ebû Ali el-Meydâni, Hâcib bin Ahmed et-Tûsî, Ali bin Hamşâd, Ebü'l-Abbâs Muhammed bin Ya'kûb el-Esâm, Ebû Abdullah Muhammed bin Abdullah es-Saffâr gibi birçok âlimden hadîs-i şerîf dinleyip rivâyet etti. Ebû Hâmid-i Şarkî'ye yetiştiği hâlde ondan hadîs-i şerîf alamadı.

Hâkim Ebû Abdullah, kendisinden hadîs-i şerîf rivâyet etti ve "Târih"inde onu anlattı. Fakat ondan önce vefât etti. Hâfız Ebû Bekr-i Beyhekî; Ebû Sâlih el-Müezzin, büyük âlim Ebü'l-Kâsım el-Kuşeyrî, Abdülcebbâr bin Berze, Muhammed bin Muhammed es-Sem'ânî, Â'li bin Ahmed el-Vahidî, Ebû Sa'd bin Dâmiş, Ebû Bekr bin Yahyâ el-Müzekkî, Kasım bin Fadl es-Sakafi ve isimleri meşhûr daha pekçok âlim, kendisinden ilim alıp hadîs-i şerîf rivâyet ettiler.

Fıkıh ilmini, Ebü'l-Velîd'den ve o vefât edince Ebû Sehl'den öğrendi. Kendisinden de Ebû Âsım el-Abbâdî ve diğer âlimler öğrendiler. Ebû Âsım, onu şöyle medhediyor: "Fıkıh ilmiyle çok uğraşırdı. Sanki fıkıh, onun bineği olmuş ve yularını hiç bırakmıyordu, Herkes onun ilmine boyun eğerdi. İçi dışı aynıydı. Zoru kolaylaştırırdı. Onu bir keresinde, ilmî münâzara yaparken gördüm."

Abdügâfir diyor ki, "Onun, Horasan'daki hadîs âlimlerinin, fakîhlerinin (müftîlerin) en büyüğü olduğunda, bütün âlimler ittifâk etmişlerdir. Müdâfaaya ihtiyâcı yoktur."

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Mu'cem-ül-müellifîn cild-11. sh. 298

2) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-4, sh. 198

3) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 192